

Луценко Ю.В.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ ТА ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ: СУЧАСНИЙ КОНТЕКСТ

У даній праці досліджено національний та зарубіжний досвід боротьби з корупцією та організованою злочинністю на сучасному етапі розвитку суспільних правовідносин.

У ході дослідження встановлено, що в умовах глобалізації суспільства транснаціональна організована злочинність є закономірним результатом розвитку злочинної діяльності в суспільстві, її організованих сфер і являє собою найбільш високолатентну і небезпечну систему організованої злочинної діяльності.

Зазначено, що питання соціально-правового контролю діяльності корупційних та транснаціональних злочинних структур прямо залежить від рівня адаптації національного законодавства до змін злочинності і, насамперед, її високоорганізованих форм.

Досліджуючи національний та зарубіжний досвід боротьби з корупцією та організованою злочинністю в сучасному контексті звернута увага на досвід боротьби зі злочинністю у таких країнах як: Сполучені Штати Америки, Італія, Бразилія, Панама, Велика Британія, Нідерланди та ін.

За результатами дослідження зроблено висновок, що у світі універсальних засобів боротьби з корупцією та організованою злочинністю не існує, кожна країна обирає свій шлях у подоланні цих суспільно небезпечних явищ. За основу цього шляху повинен стати розвиток національного законодавства, підвищення правової свідомості та культури громадян. Досвід зарубіжних країн навряд чи буде прийнятним для України, це пов'язано перш за все з існуючою ментальністю громадян, закритістю органів влади та рядом інших факторів.

Наголошено, що у короткостроковій перспективі корупція та організована злочинність матиме передусім транснаціональний характер, її суспільно небезпечна діяльність зосередиться в першу чергу у соціальній, економічній та кримінальній сферах. У зв'язку з цим, у найближчій перспективі вбачаються такі загрози для світової безпекової політики як: корупція, нелегальна міграція та торгівля людьми, поширення наркотиків та активізація на цьому фоні наркобізнесу, організована злочинність транснаціонального характеру та злочинність в інформаційному просторі, незаконний обіг зброї та інших вибухонебезпечних предметів.

Ключові слова: шахрайство, латентність, зловживання владою, вор в законі, злочинний вплив, нелегальна міграція, незаконний обіг наркотиків/зброї, взаємодія з правоохоронними органами, відмивання/легалізація «брудних» доходів, корупційні правопорушення, корупція у приватному/державному секторі, корупція у бізнес-середовищі, корупційні схеми у сфері підприємництва, злочинні активи.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток суспільних правовідносин, демократизація державних інституцій неможлива без наступальної боротьби зі злочинністю у різних її проявах. Держава в особі компетентних органів визначає правила поведінки, що спрямовані на гарантування безпеки кожній особі, а також встановлення стану захищеності суспільства та держави від різного роду протиправних посягань на охоронювані інтереси. Порушення цих приписів може призвести до завдання непоправної шкоди ефективній діяльності держави у різних її сферах [12, с. 75; 14, с. 364; 15, с. 389; 16, с. 364–365].

В умовах глобалізації суспільства транснаціональна організована злочинність є закономірним результатом розвитку злочинної діяльності в суспільстві, її організованих сфер і являє собою найбільш високолатентну і небезпечну систему організованої злочинної діяльності.

Питання соціально-правового контролю діяльності транснаціональних злочинних структур прямо залежить від рівня адаптації національного законодавства до змін злочинності і, насамперед, її високоорганізованих форм. Ряд науковців відзначають, що такі зміни в основному стосуються положень про кримінальну відповідальність за

участь у діяльності злочинних формувань і питань конфіскації злочинних активів [6, с. 11].

За даними рейтингу злочинності від GI-TOC Україна до повномасштабного вторгнення РФ на її територію займала 34-те місце серед 193-х країн світу та третє у Європі. Аналітики World Population Review оприлюднили рейтинг країн з найвищим рівнем злочинності за 2023 рік де Україна посіла 57-е місце у рейтингу з 136 країн з показником 47,42 злочини на 100 тис. населення. Примітно, що на сходинку вище від України розташувалися США [20].

Згідно з результатами дослідження, найбільша кількість злочинів станом на початок 2023 року скоювалась у Венесуелі, Папуа-Новій Гвінеї та Південній Африці. Дані країни мають високий рівень злочинності через низку таких проблем, як корупція, економічні зміни та соціальні проблеми (безробіття, бідність та ін.). Також необхідно зазначити, що рівень насильницьких злочинів у США різко знизився за останні 25 років та суттєво відрізняється в різних штатах, у зв'язку з чим, загальний рівень злочинності у США становить 47,70¹, причому у таких штатах, як Аляска, Нью-Мексико і Теннессі, рівень злочинності набагато вищий, ніж штатах Мен, Нью-Гемпшир і Вермонт. Одні з найнижчих рівнів злочинності у світі спостерігаються у Швейцарії, Данії, Норвегії, Японії та Новій Зеландії. Кожна з цих країн мають ефективні правоохоронні органи, а Данія, Норвегія та Японія мають одні з найбільш обмежувальних законів про зброю у світі [32].

Досліджуючи злочинність у різних її проявах, необхідно звернути увагу, що зі світовими кримінальними ринками Україну пов'язують наступні види діяльності: 1) контрабандні шляхи, що з'єднують Росію та Україну й проходять через окуповані території; 2) світові контрабандні хаби в Одесі та інших портах на Чорному морі²; 3) заводи в Україні, на яких виробляються заборонені експортні товари; 4) злочини, пов'язані з порушення прав людини, а саме з поняттями «торгівля людьми», «біле рабство», «контрабанда мігрантів» тощо. Даними напрямками протиправної діяльності опікуються різного роду кримінальні елементи, у тому числі вори в законі, які намагаються залишити за собою злочинний вплив на безпекову ситуацію в південному регіоні України.

Як показує час сьогодні дана проблема продовжує залишатися гострою та актуальною для

всього світового співтовариства. Це добре налагоджений транснаціональний протиправний вид діяльності, що приносить колосальні доходи злочинцям і займає в кримінальному світі лідируючі позиції по прибутковості [9, с. 195].

Все вищезазначене вимагає від правоохоронних органів активізації та наступальної боротьби з транснаціональною злочинністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, які стосуються протидії корупції та організованій злочинності останнім часом є предметом наукового інтересу багатьох вчених. Сьогодні дані проблеми стали предметом наукових пошуків таких вчених, як: В. В. Арешонков [1; 2], А. А. Вознюк [3; 4], Б. М. Головкін [5; 33], Н. К. Макаренко [16; 17], А. В. Тарасюк [23; 24; 25; 26; 27; 39; 40], Є. В. Терлецький [28; 29], С. О. Харитонов [34; 38; 41] та ін.

Отже, питання боротьби з корупцією та організованою злочинністю у різних її формах була і залишається актуальною проблематикою та потребує нових шляхів протидії.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення національного та зарубіжного досвіду у протидії корупції та організованій злочинності.

Виклад основного матеріалу. Системна перебудова правоохоронних органів України, створення нових правозастосовних підрозділів, удосконалення існуючих нормативно-правових актів у сфері боротьби з організованою злочинністю, у тому числі транснаціональною, вкотре підтвердила, що така боротьба є глобальною проблемою, яку неможливо вирішити на рівні окремої держави, правоохоронного органу чи нормативно-правового акту [8, 5–7; 10, с. 61–66; 13, с. 110]. Саме тому протидія злочинності у багатьох країнах світу відіграє вирішальну роль при формуванні безпекової політики у різних сферах державного управління.

Враховуючи те, що організована злочинність виникає складним причинним комплексом, боротьба з нею буде ефективною лише тоді, коли існуватимуть відповідні умови формування системи заходів (економічних, соціальних, правових, організаційних та ін.), які будуть націлені на блокування, нейтралізацію цих небезпечних явищ сьогодення на засадах здійснення спеціальної правоохоронної діяльності. Головним центром такої діяльності повинна стати правоохоронна структура, яка здатна оперативню та ефективно реагувати на виклики і загрози, які існують з боку організованої злочинності, у тому числі на транснаціональному рівні [11, с. 209].

¹ Відповідно до світового індексу злочинності (Numbeo).

² Наразі даний напрямок є «замороженим» у зв'язку з широкомасштабним вторгненням РФ на територію України.

Війна в Україні змінила все, створивши «атмосферу неприпустимого ризику для міжнародного кримінального бізнесу», за даними звіту уряду США, міжнародний криміналітет зіткнувся в Україні із такими перешкодами як: закриті порти, заміновані території, частина населення пішла захищати країну, комендантська година заважає діяти під покровом ночі.

Також необхідно зазначити, що велика кількість криміналітету припинила співпрацювати з російськими «колегами» [19].

Коли Україна випала із контрабандних маршрутів, злочинці знайшли інші шляхи постачань. Наприклад, збільшилися потоки героїну та метамфетаміну через кордон Туреччина–Іран.

Литовські прикордонники зафіксували у першому кварталі 2022-го збільшення обсягів незаконного перевезення тютюну в чотири рази порівняно з попереднім роком. Естонські чиновники разом із Європолем у 2023 році затримали 3,5 т латиноамериканського кокаїну на € 0,5 млрд у порту Мууга.

Блокада українських портів та посилення контролю за західними кордонами вплинули на зростання випадків конфіскації в Росії: збільшилася контрабанда товарів розкоші, особливо дизайнерських.

Наразі для злочинців в Україні з'явилися додаткові можливості заробітку: людський трафікінг та перевезення через кордон ухилиянтів від армії.

Так, контррозвідники СБУ заблокували канал нелегальної міграції іноземців через Україну до Європейського Союзу. За попередніми даними, протиправним механізмом скористалося понад 100 осіб.

Як встановила СБУ, організаторами схеми були мешканці Києва та їх іноземні спільники. Вони створили механізм протиправного перебування в Україні вихідців з країн Південної Азії.

Зловмисники створили низку фіктивних фірм та за програмою міжнародного студентського обміну, оформлювали фіктивні запрошення іноземцям нібито на навчання до українських вишів.

Але замість навчання, на підставі отриманих запрошень, «студенти» мали можливість виїздити до країн ЄС, використовуючи Україну як «перевальний пункт».

За даними слідства, учасники групи діяли по всій території України. Вони зустрічали мігрантів, забезпечували житлом та попередньо легалізували в Україні під фіктивними документами. У подальшому ділки формували групи та переправляли «студентів» за кордон.

За попередніми оцінками, зловмисники переправили каналом нелегальної міграції понад 100 іноземців. Вартість «послуг» залежала від країни призначення та коливалася від \$ 4 до \$ 8 тис. Найбільшим «попитом» серед мігрантів користувалися країни Західної Європи.

У Києві та Київській області проведено низку обшуків, у результаті правоохоронці виявили сформовану групу – 15 осіб, яких готували до переправлення в Європу. Крім того, вилучено фіктивні документи, які використовували для легалізації іноземців, транспортні засоби, за допомогою яких перевозили правопорушників.

У рамках кримінального провадження одному з організаторів повідомлено про підозру за ч. 2 ст. 332 (незаконне переправлення осіб через державний кордон України) Кримінального кодексу України [22].

Досліджуючи організовану злочинність, що пов'язана корупційними правопорушеннями та транснаціональною злочинністю, неможливо оминати увагою і зарубіжні країни де боротьба з цими суспільно небезпечними діяннями має не аби яку ефективність.

Так, у Італії питання боротьби з корупцією та організованою злочинністю перебувають у віданні Міністерства внутрішніх справ. Особливу активність поліція демонструє в останнє десятиліття. Як приклад необхідно звернути увагу на проведені правоохоронними органами за вироком суду ряду конфіскацій. Так, тільки на Сицилії конфіскували власність мафії на € 300 млн. Одночасно конфісковано велику кількість акцій різних підприємств, 60 га землі і 220 будівель. Все це належало мафіозному босові з сицилійського міста Трапані Маттео Мессіна Денаро і було записано на ім'я місцевого крупного підприємця Джузеппе Гріголі.

У останні роки італійська влада конфіскувала у мафії майже 10 тис. об'єктів нерухомості. Конфісковані будівлі, як правило, передають громадським і державним організаціям, які займаються соціальною підтримкою малозабезпечених родин. Італійське правосуддя виносить суворі вироки членам злочинних співтовариств.

Так, поліція низки європейських країн, а також Бразилії та Панамі під керівництвом представників правоохоронних органів Німеччини викрила та заарештувала близько сотні підозрюваних у контрабанді кокаїну, відмиванні грошей та податкових злочинах [36]. Головною ціллю широкомасштабної операції, яку проводили у співпраці з агентами Євроюст і Європол та заді-

яли правоохоронців були ватажки «Ндрангети». Затриманих осіб підозрюють у корупції, відмиванні грошей, торгівлі наркотиками, ухиленні від сплати податків і шахрайстві. Ця мафія вважається однією з найпотужніших у світі, в даний час значну частину своїх доходів отримує від торгівлі наркотиками.

Діяльність синдикату «Ндрангета», окрім Європи, поширилася на США, Мексику та країни Латинської Америки. За даними правоохоронців, у цій країні представники «Ндрангети» облаштували великий хаб із «відмивання» грошей.

Клан «Ндрангета» походить із Калабрії – найбіднішої провінції Італії. За оцінками експертів, до нього входять близько 150 калабрійських родин. Торгівля наркотиками та зброєю, корупція, розбої, шахрайство та викачування державних коштів щорічно дають клану прибуток у понад € 50 млрд. Діяльність «Ндрангети» поширена на всю Італію, а також США, Австралію, Бельгію, Канаду, Німеччину, Австрію, Нідерланди, Аргентину, Колумбію та Мексику. Клан вважається найбільшим поширювачем кокаїну у Європі [21].

У Великобританії протидіє організованій злочинності (у т. ч. транснаціональній) Національне агентство по боротьбі зі злочинністю – NCA. До основних завдань нацагентства входить: протидія незаконному обігу зброї та наркотикам, кіберзлочинності, шахрайству, хабарництву та корупції, торгівлі людьми, нелегальній міграції, відмиванню «брудних» грошей та ін.

Основним завданням NCA полягає в захищенні громадськості від корупції та організованої злочинності (у т. ч. транснаціональної), націлюючись і переслідуючи тих злочинців, які становлять найбільшу суспільну небезпеку для Великобританії.

Сьогодні в NCA працює понад 5 тис. офіцерів, які мають широке коло знань і виконують різні завдання для захисту населення від організованої злочинності (у т. ч. транснаціональної). Офіцери збирають та аналізують інформацію з метою проведення об'єктивної оцінки загроз з якими може стикатися Великобританія як у короткій, так і у далекій перспективі. Офіцери NCA використовують різні види криміналістичних знань і інноваційні технології для попередження, припинення та розкриття вже вчинених кримінальних правопорушень, що, у свою чергу, забезпечує безпеку громадян та країни від злочинних посягань різного спрямування [35].

NCA ефективно протидіє міжнародному наркобізнесу. Так, отримав тюремний термін керівник наркоугруповування, який у березні 2023 року,

після проведення розслідування за участю співробітників NCA.

Злочинець, використовуючи методи конспірації, за допомогою платформи зашифрованих комунікацій займався протиправною діяльністю, яка була пов'язана з торгівлею наркотиками. У його закритій мережі було понад 50 злочинних контактів, у тому числі і за кордоном. У ході розслідування отримано неспростовні докази, що він постачав наркотики злочинним групам, спільно з наркобандами, на північному заході, а також у Плімуті та Саутгемптоні Великобританії. Свою злочинну діяльність правопорушник маскував під законний бізнес, оскільки володів автомобільною компанією у Вавертрі та Ліверпулі. Дана компанія займалася транспортними перевезеннями як в середині Великобританії, так і за її межами.

Відповідно до вироку суду Великобританії, окрім ув'язнення керівника наркоугруповування, також було конфісковано у дохід держави його майно на суму майже £ 400 тис. Загальна кримінальна вигода від багаторічної злочинної діяльності складає близько 3 млн фунтів стерлінгів [37].

Досліджуючи питання протидії корупції та організованій злочинності (у т.ч. транснаціонального масштабу) необхідно зазначити, що у світі існують окремі акти антикорупційного законодавства, що мають екстериторіальну дію, тобто їх юридична сила поширюється й за межами держав, в яких вони були прийняті чи затверджені. Найбільш відомими такими актами є федеральний Закон США про корупцію за кордоном (Foreign Corrupt Practices Act; скор. – FCPA) 1977 р. та Закон Великобританії про хабарництво (United Kingdom Bribery act) 2010 р. Окрім цього, існують й інші аналогічні антикорупційні закони в країнах-членах ЕС, але їх застосування не набуло на сьогодні значного поширення на міжнародній арені. Також необхідно звернути увагу, що юридична сила екстериторіальної дії федерального Закону США про корупцію за кордоном та Закону Великобританії про хабарництво пояснюється потужністю та глобальністю економіки зазначених держав, що створює вагомий вплив на компанії, які були викриті у вчиненні корупційних правопорушень, та фактичну неможливість відвернення від відповідальності за вчинення таких правопорушень [7, с. 129].

При нагоді, необхідно зазначити, що антикорупційне законодавство США носить системний характер. Воно складається також з актів, що регламентують лобістську, банківську, біржову та інші види діяльності. І хоч це не є гарантією

повного викорінення корупції, однак у США її рівень значно нижчий, ніж в інших державах. Боротьба з корупцією полегшується ще й тим, що в США немає імунітетів для посадових осіб. Будь-який чиновник, включаючи Президента, конгресменів і сенаторів, може бути притягнутий до кримінальної відповідальності, хоч і в особливому порядку (після відсторонення його від посади).

Так, федеральний Закон США про корупцію за кордоном закріплює такі повноваження за двома федеральними органами: Міністерством юстиції США (Department of Justice; скор. – DoJ) та Комісією США з цінних паперів і фондового ринку (Securities and Exchange Commission, скор. – SEC). В свою чергу, у Великобританії аналогічні повноваження має спеціалізований орган прокуратури – Агентство по боротьбі з особливо небезпечною організованою злочинністю (Serious Fraud Office, скор. – SFO), який займається найбільш серйозними та складними випадками шахрайства, хабарництва і корупцією на найвищому рівні [7, с. 130; 31].

У Нідерландах існує трирівнева система боротьби з організованою злочинністю та корупцією. Більшість корупційних правопорушень державні організації та інститути, такі як в'язниці, департамент державних зборів, міністерство оборони тощо, розбирають самі (всередині своїх організацій). Для цих цілей у держустановах існують власні відділи внутрішніх справ, або внутрішні служби безпеки. Як правило, організації карають тих, хто провинився, зміщенням з посади, стягуванням компенсації за порушення або ж звільненням. Ураховуючи довгий євроінтеграційний процес українського законодавства, важливо звернути увагу на Угоду про асоціацію

України з Європейським Союзом, у якій сторони домовилися співпрацювати в боротьбі з кримінальною та незаконною організованою чи іншою діяльністю, а також із метою запобігання їй. Дане співробітництво спрямовується на розв'язання таких проблем, як корупція у приватному та державному секторах [18, с. 34; 30].

Висновки. Необхідно пам'ятати, що у світі універсальних засобів боротьби з корупцією та організованою злочинністю не існує, кожна країна повинна обрати свій шлях у подоланні цих суспільно небезпечних явищ. За основу цього шляху повинен стати розвиток національного законодавства, підвищення правової свідомості та культури громадян. Досвід зарубіжних країн навряд чи буде прийнятним для України, це пов'язано перш за все з існуючою ментальністю громадян, закритістю органів влади та рядом інших факторів.

Організована злочинність, зокрема у її транснаціональній формі становить загрозу світовій безпековій політиці оскільки вона виступає альтернативною системою суспільної побудови, яка ґрунтується на «кримінальних стосунках».

У найближчій перспективі корупція та організована злочинність матиме передусім транснаціональний характер, її суспільно небезпечна діяльність зосередиться в першу чергу у соціальній, економічній та кримінальній сферах. У зв'язку з цим, вбачаються найбільші загрози для світової безпекової політики такі явища, як: корупція, нелегальна міграція та торгівля людьми, поширення наркотиків та активізація на цьому фоні наркобізнесу, організована злочинність транснаціонального характеру та злочинність в інформаційному просторі, незаконний обіг зброї та інших вибухонебезпечних предметів.

Список літератури:

1. Арешонков В. В. Вплив організованої злочинності на світову безпекову політику, що викликана пандемією Covid-19. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*, 2022. № 1, С. 78–86.
2. Арешонков В. В., Атаманчук В. М., Луценко Ю. В. Виникнення та розвиток криміналістичних досліджень при розслідуванні кримінальних правопорушень на теренах України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 384–389.
3. Вознюк А. А. Кримінально-правові інструменти забезпечення безпекового середовища України під час війни. *Нова архітектура безпекового середовища України: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 22 груд. 2022 р.)*. Харків: Право, 2022. С. 52–56.
4. Вознюк А. А. Концептуальні вади кримінально-правових інструментів протидії діяльності кримінальних авторитетів. *Шляхи реформування кримінальної поліції: вітчизняний та зарубіжний досвід*. матеріали Міжнар. наук.-практ. круг. столу (Київ, 18 лют. 2022 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 54–56.
5. Головкін Б. М. Оцінка дорожньо-транспортної аварійності та тяжкості її наслідків в Україні. *Проблеми законності*. 2022. Вип. 156. С. 52–75.

6. Жаровська Г. П. Перспективні напрями протидії транснаціональній організованій злочинності в Україні. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2014. № 1. С. 11–16.
7. Запобігання корупції у приватному секторі: монографія / [В. С. Батиргарєєва, Б. М. Головкін, О. В. Новіков та ін.]; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 286 с.
8. Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини, підслідні органам безпеки: кримінально-правові та кримінальні процесуальні аспекти: навч. посіб. / Ю. В. Луценко, А. В. Тарасюк, Д. А. Нескоромний та ін. Харків: Право, 2018. 160 с.
9. Леган І. М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності: монографія. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 328 с.
10. Луценко Ю. В. Порівняльно-правовий аналіз звільнення від кримінальної відповідальності за злочини, які посягають на інтереси держави, у зарубіжному кримінальному законодавстві. *Наше право*. 2015. № 1. С. 60–67.
11. Луценко Ю. В. Протидія організованій злочинності та корупції в Україні: окремі теоретичні проблеми. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: зб. тез Міжнарод. наук.-практ. конф.* (Львів, 8 лист. 2019 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2019. С. 208–210.
12. Луценко Ю. В. Протидія організованій злочинності: національний та іноземний досвід. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2024. Том 35 (74) № 2. С. 75–81.
13. Луценко Ю. В. Участь спеціальних служб іноземних держав у протидії організованій злочинності та корупції на прикладі Італійської Республіки. *Наше право*. 2017. № 4. С. 110–116.
14. Луценко Ю. В., Полторацький О. Б. Протидія злочинності в контексті світової безпекової політики. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 2. С. 215–217.
15. Луценко Ю. В., Тарасюк А. В. Актуальні проблеми удосконалення окремих положень кримінального та кримінального процесуального законодавства України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 388–391.
16. Макаренко Н. К., Луценко Ю. В. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, що вчиняють шахрайські та корупційні правопорушення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 7. С. 364–368.
17. Макаренко Н. К., Луценко Ю. В. Кіберзлочинність у сфері електронної торгівлі як прояв кримінального професіоналізму. *Право.ua*. 2023. № 3. С. 59–65.
18. Мельник О. Г. Міжнародний досвід запобігання та протидії корупції як вектор формування національної антикорупційної політики в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 2. С. 32–35.
19. «Найміцніша кримінальна екосистема Європи». Як війна в Україні вплинула на злочинний світ. URL: <https://forbes.ua/war-in-ukraine/naymitsnisha-kriminalna-ekosistema-evropi-yak-viyna-vplinula-na-zlochinniy-svit-rozprovidae-the-economist-28042023-13363>.
20. Названо країни світу з найвищим рівнем злочинності: на якому місці Україна. URL: <https://www.unian.ua/tourism/news/krajini-svitu-z-nayvishchim-rivnem-zlochinnosti-u-2023-roci-na-yakomu-misci-ukrajina-12107013.html>.
21. Операція «Єврика»: правоохоронці заарештували членів мафіозного синдикату «Ндрангета». URL: <https://www.rfi.fr/uk/mijnarodni-novini/20230503-operacija-evrika-pravoohoronci-zaareshtuvai-i-chleniv-mafioznoho-sindikatu-ndrangeta>.
22. СБУ заблокувала потужний канал нелегальної міграції в ЄС через Україну. URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/sbu-zablokuvala-potuzhnyi-kanal-nelegalnoi-mihratsii-v-yes-cherez-ukrainu>.
23. Тарасюк А. В. Актуальні питання протидії організованій злочинності в контексті міграційної політики держави. *Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки: зб. тез Міжнарод. круглого столу* (Львів, 23 лют. 2023 р.). Львів: ЛДУВС, 2023. С. 116–122.
24. Тарасюк А. В. Актуальні проблеми удосконалення окремих положень кримінального та кримінального процесуального законодавства України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 388–391.
25. Тарасюк А. В. Боротьба зі злочинністю та конфіденційне співробітництво: окремі проблеми теорії та практики. *Актуальні проблеми кримінального права: матеріали XIV Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка* (Київ, 23 лист. 2023 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 137–142.

- 26.Тарасюк А. В. Запобігання нелегальній міграції: у пошуках оптимальної моделі. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2022. № 1(24). С. 1–24.
- 27.Тарасюк А. В. Щодо окремих напрямів забезпечення державної безпеки в контексті міжнародного правопорядку. *Нова архітектура безпекового середовища України: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.* (Харків, 22 груд. 2022 р.). Харків: Право, 2022. С. 109–113.
- 28.Терлецький Є. В. Окремі питання протидії нелегальній міграції в контексті безпекової політики держави. *Актуальні проблеми кримінального права: матеріали XIV Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка* (Київ, 23 лист. 2023 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 427–431.
- 29.Терлецький Є. В. Сучасні проблеми нелегальної міграції у світлі протидії злочинності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 12. С. 347–350.
- 30.Угода про асоціацію України з Європейським Союзом від 27.06.2014 р. URL: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/association_agreement/index_uk.htm.
- 31.About us / SFO – Serious Fraud Office. URL: <https://www.sfo.gov.uk/about-us>.
- 32.Crime Rate by Country 2024. URL: worldpopulationreview.com/country-rankings/crime-rate-by-country.
- 33.Holovkin B. M., Tavalzhanskyi O. V. Lysodyed O. V. Corruption as a Cybersecurity Threat in the New World Order. *Connections: The Quarterly Journal*. 2021. 20(2), pp. 75–87.
- 34.Kharytonov S. O., Orlovskiy R. S., Kurman T. V., Maslova O. O., Criminal Legal Protection of the Environment: National Realities and International Standards'. 2023. 32. *European Energy and Environmental Law Review*, Issue 6, pp. 283–292.
- 35.National Crime Agency Britannia. <https://nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/our-mission>.
- 36.Opération Eurêka: 25 perquisitions et 13 personnes arrêtées en Belgique au cours d'une des plus grosses opérations antimafia jamais menées en Europe. URL: <https://www.rtf.be/article/operation-eureka-25-perquisitions-et-6-personnes-arretees-en-belgique-au-cours-dune-des-plus-grosses-operations-antimafia-jamais-menees-en-europe-11192185>.
- 37.Operation Venetic: Cocaine boss loses assets of almost £400k. <https://nationalcrimeagency.gov.uk/news/operation-venetic-cocaine-boss-loses-assets-of-almost-400k>.
- 38.Orlovskiy R., Kharytonov S., Samoshchenko I., Us O., Iemelianenko V. Countering Cybercrime Under Martial Law. *Journal of Cyber Security and Mobility*, 2023. Vol. 12, Issue 6, pp. 893–910.
- 39.Tarasiuk A., Lutsenko Yu., Motyl V., Areshonkov V., Diakin Ya., Kamensky D. Globalization of White-Collar Crime: Far and Beyond National Jurisdictions. *CUESTIONES POLÍTICAS*. 2023. № 76. P. 64–75.
- 40.Tarasiuk A., Prokofieva-Yanchylenko D., Danylevskiy A., Makarenko T. Corporate liability and white-collar crime: Comparative review: Responsabilidad de las empresas y delitos de cuello blanco: Revisión comparativa. *Cuestiones Políticas*, 2023. 41 (78), P. 523–540.
- 41.Kharytonov S. O., Lutsenko Yu. V. Countering Organized Crime in the European Context. *Теорія і практика правознавства*. 2024. Випуск 1 (25). С. 141–152.

Lutsenko Yu.V. NATIONAL AND FOREIGN EXPERIENCE OF FIGHTING CORRUPTION AND ORGANIZED CRIME: CURRENT CONTEXT

This work examines the national and foreign experience of fighting corruption and organized crime at the current stage of the development of public legal relations.

In the course of the study, it was established that in the conditions of the globalization of society, transnational organized crime is a natural result of the development of criminal activity in society, its organized spheres and represents the most highly latent and dangerous system of organized criminal activity.

It is noted that the issue of socio-legal control of activities of corrupt and transnational criminal structures directly depends on the level of adaptation of national legislation to changes in crime and, first of all, its highly organized forms.

Researching the national and foreign experience of fighting corruption and organized crime in the modern context, attention is paid to the experience of fighting crime in such countries as: the United States of America, Italy, Brazil, Panama, Great Britain, the Netherlands, etc.

Based on the results of the research, it was concluded that there are no universal means of combating corruption and organized crime in the world, each country chooses its own way to overcome these socially dangerous phenomena. The basis of this path should be the development of national legislation, raising the

legal awareness and culture of citizens. The experience of foreign countries is unlikely to be acceptable for Ukraine, this is primarily due to the existing mentality of citizens, closedness of authorities and a number of other factors.

It was emphasized that in the short-term perspective, corruption and organized crime will primarily have a transnational character, its socially dangerous activities will be concentrated primarily in the social, economic and criminal spheres. In this regard, in the near future, such threats to the world security policy are seen as: corruption, illegal migration and human trafficking, the spread of drugs and the intensification of the drug business against this background, organized crime of a transnational nature and crime in the information space, illegal arms trafficking and other explosive objects.

Key words: *fraud, latency, abuse of power, thief in law, criminal influence, illegal migration, illegal drug/arms trafficking, interaction with law enforcement agencies, money laundering/legalization of «dirty» income, corruption offenses, corruption in the private/public sector, corruption in business environment, corruption schemes in the field of entrepreneurship, criminal assets.*